

Ingolstadt, 22. Februar 1552

Von Veit Amerbach

Druck: Aelius Donatus: Octo partium orationis methodus, hg. von Veit Amerbach, Basel 1552, fol. a2r-a4r.

VITVS AMERPA-
CHIVS HIERONYMO
Volfio V[iro] D[octo] amico suo,
S. D. P.

Nosti Graecorum hoc, Volfi doctissime, δίς παῖδες οἱ γέροντες: et quidem ab eis ad mores, et infirmitatem quandam corporis etiam ineuitabilem, ac naturalem, non omnem tamen, ut nec sanè potest, accommodatum. Non ergo mirum est, cum nunc aetas mea declinare inceperit, in hanc me puerilem tractationem incidisse, ac eam quidem ut inusitatam, sic etiam audacem, et iniquam ferè, nisi quis non uelit esse iniquus iudex. Nam alienum, publicum, tam receptum, et antiquum, tanti uiri scriptum non tantum corrigere, sed mutare nonnihil etiam dedita opera, quomodo non speciem prae se temeritatis ferat, ac iniuriae? Fateor ego me id fecisse in hoc Donati libello, sed animo, quem statim intelliges breuiter, ac, ut repuerascerem, non quidem, ut in proverbio significatur: sed, ut ij faciunt, qui et suis pueris, et alienis, quantum potest fieri, quàm optimè cupiunt consultum: idquē re ipsa libenter quoque declararent, ac pro sua uirili, ut sit, conantur, et faciunt. Haec res me coegit hoc scilicet facinus facere, cum ipse meos liberos instituerem per ocium in his rebus, ac usu comperisse animos puerorum cùm turbari, tum non leuiter in discendo impediri, quando sic primùm discunt pleraque in hoc opusculo, quae non multo pòst, aut simul nonnunquam in alijs maioribus libris eius farinae oportet eos discere aliter: nec ea parui momenti, maximè quòd ad particularum illarum, quas Indeclinabiles uocant, non paucas attinet: ac ita non tam actum agere, quàm et Penelopes telam retexere quasi, et de nouo texere aliam. Quantum uerò sit in his uoculis positum, non ignorant erudit: aut potius monent saepe, ac meritò inculcant. Praeterea satis hoc etiam constat, eruditissimos quosque huius seculi uiros communi consensu ab huius libelli quibusdam partibus recessisse: inter quos triumviri sunt uelut quidam, Valla, Pontanus, et Linacrus. Etsi enim hi non totam artem persecuti sunt ex confesso, quod ego sciām, tamen plurimū eam in partibus adiuuerunt. Hos igitur, cum tantum non deuorassem iamdudum, et semper unà cum alijs fuisse istiusmodi rerum studiosus, ut, qui sentirem ad ueram doctrinam eas multūm conducere, imò esse necessarias: non me facturum nec absurdè putaui, si nonnihil hic iudicij mihi sumerem: nec dishonestè, aut inutiliter, si pueros in discendo non parua molestia liberarem. Hoc in meis liberis docendis facere nihil dubitaui. An autem in alijs idem faciendum esset periculum, dubitaui nonnihil. Faciendum esse tamen postea constitui, mittendumqüe libellum tibi, et propter ingenium, ac doctrinam tuam: et, quia nunc es apud eos homines, qui non tantum alijs uirtutibus ornatissimi sunt, uerumetiam fauore ac opera sua rem literariam ita iuuant, ut nec Mecoenati facilè, nec ulli ueterum aut recentiorum in hoc genere laudis alij cedant. Ac uellem sanè hanc meam opellam ipsorum etiam (FVGGEROS puto) liberis aliquantulum prodesse. Tu igitur, Volfi, rem aestima: et fac in ea, quod iudicabis fore commodissimum. Si uoles, ut ueniat in publicum, ede: Sin minus, preme: ac habe, sicut libebit. Me autem bonis defendet in hoc facto, praeter utilitatem puerorum etiam, quòd, etsi libellus est publicus, non tamen sic tractatus est à me, ut non relinqueretur liber eius usus ille pristinus in medio: quod in templis, curijs, porticibus, et similibus non ita fieret. ac iam sic mutatus pro meo poterit haberi, saltem ex ea parte, qua est meus: ut sanè tum hic ipse, tum alij

ferè libri sunt aliorum ferè tantum repetiti, uariati, correcti, uel aucti labores, paucis admodum exceptis. Haec prior est reprehensio, quam timeo: non adeò tamen, ut, si non ad grammaticam, et solidam eruditionem, res uiles et indignas defensione, si dijs, ut ἡμιφιλοσόφοις τισιν ἐμπόροις, placet, pertineret. In altera, si non est iam satis responsum, cogitent proni ad carpendum aliorum industriam, uel ideo mihi qui doceo res maiores alioquin, licuisse hanc operam nauare pueris, quòd non rarò Medici, Theologi, et Iurisconsulti penè totas paginas implent exponendis uocabulorum etymologijs tantum, non modò uenantur significationes, et partitiones eorum simili studio, uel maiori. Quid autem, aut quantum capiant aliquando, libri testantur et ipsorum, et posteriorum: ut me hoc indicare nihil attineat, hoc in loco praesertim. Porrò, quod in Donati libello feci, dudum incepi etiam facere in Melanchthonis Grammatica, inter meos filios: quòd etsi nullum hactenus uiderim integrum opus in eo genere tam eruditum, ac post rudimenta illa pueris tam conueniens, quàm hoc est ex ultima editione correctum, et locupletatum à magnis artificibus: tamen occurunt alicubi, nec ea nullius momenti, quae mihi non arrideant. ac, nisi maiorem pugnam timerem, uel sic mutatum, uel obseruationibus notatum liberoribus darem in publicum. Nam hoc esset melius in tanta multitudine talium librorum, quàm, ut uulgo solet fieri, paulo magis mutatum uerbis, et exemplis, edere meo nomine. Labor enim esset futurus non paulo maior: ac inde pueri non magis iuuarentur, quàm, si minor ille accessisset. Quanquam autem sua quaedam libertas eruditis in his rebus non est auferenda, uelim tamen et ipsos temperare sibi magis in quaerenda fama, et imperitiores auctoritate sua cohercere diligentius. Velim etiam Linacri opus de Structura latini sermonis coniungi semper cum lectione Syntaxeos Melanchthonis, praesertim antè, quàm esset haec pars ad illud opus accommodatum propius aliqua mutatione. Hoc non dissimulandum censui: nec dubito, quin docti et boni uiri sint probaturi meum conatum, et sententiam non aspernaturi: ex quib[us] tu, Hieronyme, uel inter primos eris. Vale: ac rectiora studia, quod egregiè potes, iuua. Dat[ae] Ingelstadij. VIII. Calend[as] Martij. An[no] S[alutis] C[hristiana] 1552.